

การวิจัยเชิงระบบ

SYSTEMS RESEARCH

TSRI
FACTSHEET

October, 2563

การวิจัยเชิงระบบ (Systems Research)

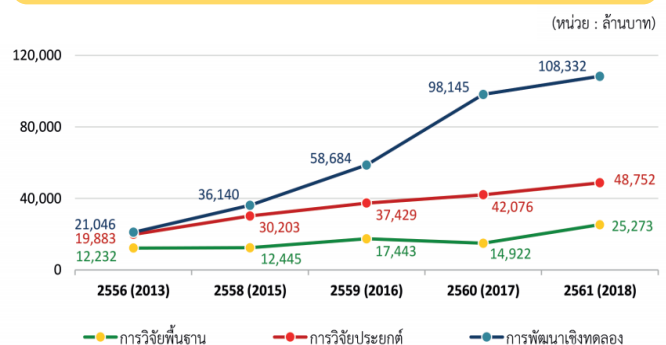
ทำไมต้องเป็นการวิจัยเชิงระบบ ?

การวิจัยที่ผ่านมาจำนวนมากไม่สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการทำวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือแก้ปัญหาตามความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากคำตามวิจัยมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจงและขาดการบูรณาการในองค์รวมหรือพิจารณาภาพรวมทั้งระบบที่ศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเปล่าของต้นทุนการทำวิจัยทั้งเวลาและงบประมาณ

การวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) การวิจัยพื้นฐาน เป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่ (เสี่ยงขึ้นหิ้ง)
- 2) การวิจัยประยุกต์ เป็นงานวิจัยมุ่งเน้นการสร้างผลงานเพื่อใช้ประโยชน์
- 3) การพัฒนาเชิงทดลอง เป็นงานวิจัยนำองค์ความรู้ที่มีมาพัฒนาต่อยอดสร้างนวัตกรรม (ขึ้นห้าง)

ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนา ปี พ.ศ. 2556 - 2561

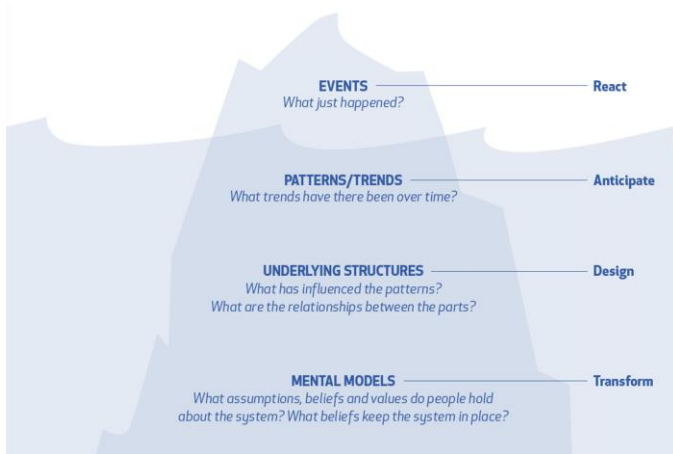
รายงานการสำรวจค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย (2562)

ด้วยเหตุนี้ การปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวคิดของการทำงานวิจัย จากการทำวิจัยทางเดียวเป็นการทำวิจัยเชิงระบบ จึงมีความจำเป็นต่อการสร้างองค์ความรู้ ตลอดจนนำไปสู่การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ ภายใต้ระบบและสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนกว่าในอดีต

การวิจัยเชิงระบบ คือ อะไร ?

แนวคิดของการวิจัยเชิงระบบ (Systems Research) มีพื้นฐานมาจากการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง การคิดเชิงระบบ

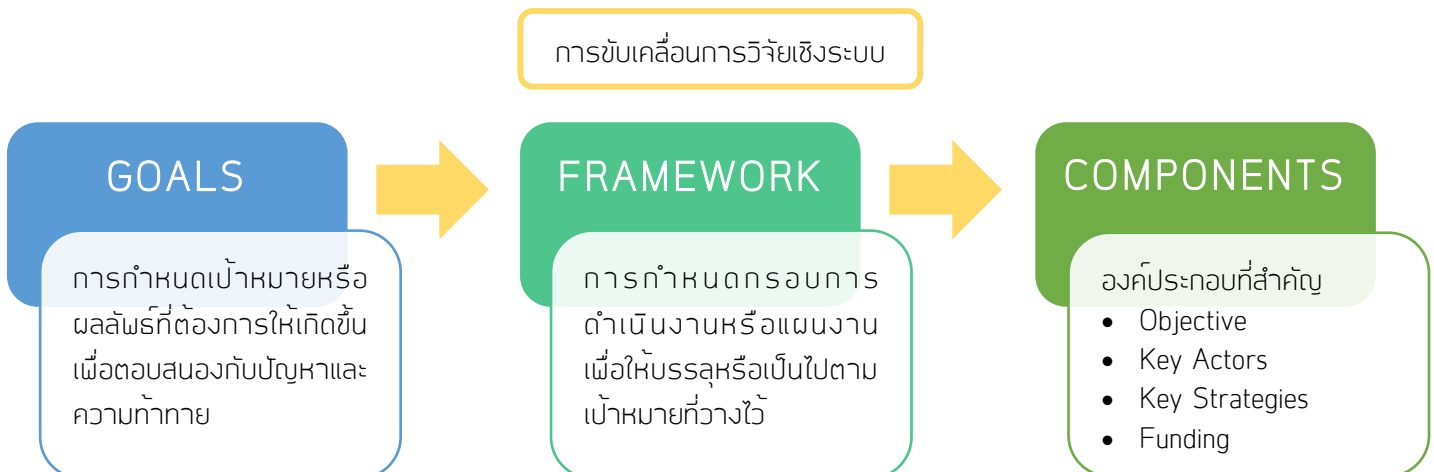
การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking)

เป็นการคิดวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบบอย่างมีเหตุและผล โดยมีหลักการว่าผลลัพธ์ทั้งหลายที่ปรากฏขึ้น ล้วนแล้วเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ รวมกัน ภายใต้โครงสร้างหรือระบบที่ซับซ้อน

ดังนั้น การคิดเชิงระบบจึงเป็นการบูรณาการหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถเปลี่ยนแปลงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความเป็นจริง

การวิจัยเชิงระบบ (Systems Research) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของระบบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในระบบ รวมทั้งวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อระบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อมูลหรือองค์ความรู้ในระบบที่มีความซับซ้อนและนำมาเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจหรือลงมือปฏิบัติ ตลอดจน ประเมินการพิจารณากำหนดนโยบายให้เกิดประโยชน์และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

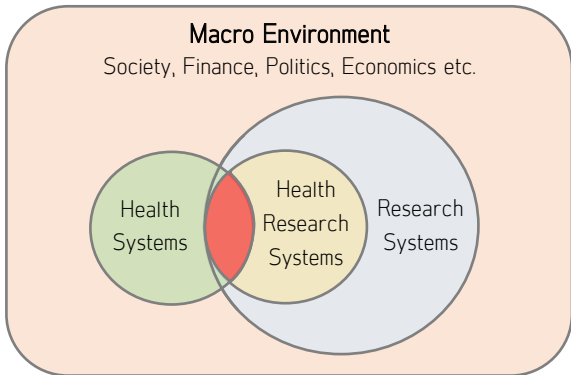
การขับเคลื่อนการวิจัยเชิงระบบ

การวิจัยเชิงระบบ (Systems Research)

ตัวอย่าง : ระบบวิจัยสุขภาพเชิงระบบ (Health Systems Research)

เป็นตัวอย่างความสำเร็จของการนำแนวคิดการวิจัยเชิงระบบ (Systems Research) เข้ามาปรับใช้กับการทำงานวิจัยด้านสุขภาพและการแก้ปัญหาด้านสุขภาพของประชากรไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำวิจัยด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข และยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข

การวิจัยสุขภาพเชิงระบบ คือ การศึกษาประเด็นสุขภาพตามองค์ประกอบในระบบสุขภาพ ร่วมกับวิเคราะห์บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ

องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ของระบบสุขภาพ

ระบบสุขภาพ มุ่งหวังให้ประชากรมีสุขภาพกายและใจที่ดี โดยการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาโรค พื้นฟูการทำงานของร่างกาย รวมถึงการสร้างความแข็งแกร่งและความพร้อมของสาธารณสุข

ระบบสุขภาพ

1. ระบบบริการ
2. ระบบกำลังคน
3. ระบบสารสนเทศ
4. ระบบผลิตภัณฑ์การแพทย์
5. ระบบการเงินการคลัง
6. ระบบอภิบาล

การเข้าถึง
ความครอบคลุม
↓
คุณภาพ
ความปลอดภัย

ความคาดหวังของประชาชน

1. สุขภาพกายและใจดี
2. การตอบสนองที่จับใจ
3. ความมั่นคงทางการเงินและสังคม
4. ประสิทธิภาพ

นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์

"การทำวิจัยเชิงระบบต้องเริ่มต้นจากความตั้งใจที่จะทำให้ระบบของประเทศก้าวไปข้างหน้า ผ่านการตั้งคำถามที่ดีและการค้นหาคำตอบ และต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการวิจัยเพื่อพัฒนาอะไร"

แหล่งที่มาของข้อมูล

NXPO Special Talk: การวิจัยเชิงระบบเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ (Systems Research for Public Policy)

จัดทำโดย

การศึกษาระดับบัณฑิตยศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทั้งในและต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

Thailand Science Research and Innovation (TSRI)

ตุลาคม 2563